

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 180/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen suo-ojituksen tukemisen lopettamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassi /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 180/2022 vp:

Aikooko hallitus toteuttaa tutkijoiden suositukset ja lopettaa kunnostus- ja täydennysojituksen rahallisen tukemisen ja

aikooko hallitus selvittää, onko valtion varoilla tuettu epäsuorasti myös uudisojitusta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maatilatalouden kehittämisrahastosta (Makera) on vuosittain osoitettu noin 6-10 miljoonaa euroa käytettäväksi maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) ja sen nojalla annetun asetuksen (241/2015) mukaiseen peltojen salaojituksen ja sääätosalaojituksen rahoittamiseen. Rakennetukilain mukaista tukea ei myönnetä metsätalouteen tai pellon ulkopuolisten alueiden salaojittamiseen. Tukea voidaan myöntää niin olemassa olevan ojituksen perusparannukseen tai täydennysojitukseen kuin uudisojitukseenkin.

Peltomaan kasvukunnon ylläpitäminen ja peltomaan tiivistymisen ehkäiseminen vaativat Suomen ilmasto-olosuhteissa, joissa haihdunta on pienempää kuin sadanta, pellon kantavuuden varmistamisen ja liiallisen veden poistamisen kuivatusalueelta. Peltolohkojen kuivatus on toteutettu pääosin salaojituksella. Tehokkaat paikalliskuivatusjärjestelmät mahdollistavat nopean kevätkuivumisen, kasvien kasvun ja syksyllä aikaisen sadonkorjuun. Kuivatuksen hyvä toimivuus on ehto sille, että maan kasvukunto pysyy hyvänä eikä peltomaahan synny vesiensuojeluongelmia aiheuttavia tiivistymiä. Salaojitusaktiivisuuden lisäämiseen tarvitaan keinoja, koska kysymys on perustavaa laatua olevasta toimenpiteestä maan kasvukunnon, ravinnetaseiden ja ravinnekuormituksen kannalta. Salaojituksessa voidaan tarvittaessa soveltaa sääätosalaojitusta ja sääätökastelujärjestelmiä. Erityisesti Pohjanlahden rannikon happamien sulfaattimaiden happamien päästöjen hallinnassa ne ovat käyttökelpoisia menetelmiä. Turvemaiden sääätosalaojitus edistää myös ilmastonmuutoksen hillintää.

Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015) (jäljempänä kemera) mahdollistaa suometsän hoidon tukemisen. Tukea suometsän hoitoon voidaan myöntää ennestään ojitetun alueen ojaston kunnostukseen, vesiensuojelutoimenpiteisiin ja sellaisten piennarteiden tekemiseen, jotka liittyvät ojitetun alueen kunnostukseen. Pääpaino ojaston kunnostuksessa on nykyisin olemassa olevan ojaston perkauksissa, millä turvataan turvemaiden olevien metsien kasvua ja puuntuotantokykyä. Joissakin tapauksissa voidaan tehdä myös uutta ojaa, tällöin kyseessä on vanhojen sarkojen täydennysojittaminen. Valtion tuella ei tehdä uusia ojia luonnontilaisille soille.

Suometsänhoitohankkeiden hyväksyntä, tukien maksu ja hankkeiden valvonta ovat Suomen metsäkeskuksen lakisääteisiä tehtäviä. Kaikki suometsänhoitohankkeet käydään metsäkeskuksessa läpi ennen niiden hyväksyntää. Vuonna 2021 suometsän hoidon rahoitushakemuksia saapui 495 kpl, joista 49 kpl (9,9 %) tarkastettiin maastossa. Ei-rahoitettavien tai osittain hyväksytyjen hankkeiden taustalla on usein hankkeen sijoittuminen liian karulle suotyypille.

Hankkeen toteutuksen päättyessä Suomen metsäkeskus tarkastaa asiakirjojen pohjalta, että toteutus vastaa suunnittelua. Mikäli hyväksytystä suunnitelmasta on poikettu, on näistä poikkeamista ilmoitettava metsäkeskukselle hanketta päätettäessä. Vuonna 2021 Suomen metsäkeskus maksoi tukia 533 loppuun toteutetulle suometsänhoitohankkeelle, yhteensä noin 2,2 miljoonaa euroa. Toteutettuja hankkeita tarkastettiin harkinnan perusteella maastossa 13 kappaletta (2,4 %). Tarkastuksissa Suomen metsäkeskus havaitsi puutteita neljässä hankkeessa. Puutteet liittyivät vesiensuojelun.

Kemera laki on voimassa enintään vuoden 2023 loppuun asti. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee lainsäädäntöä uudesta metsätalouden kannustejärjestelmästä. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2022. Valmistelun lähtökohtana on työryhmän muistio Metsätalouden kannustejärjestelmä 2020-luvulla. Työryhmän esityksen mukaan suometsän hoidon tukea myönnettäisiin suometsän hoidon kokonaisvaltaiseen suunnitteluun sekä vesiensuojelurakenteiden ja piennarteiden toteutukseen. Esitykseen ei sisälly tukea ojien kunnostukseen. Valmistelun yhteydessä ei ole noussut esille sellaisia seikkoja, joiden perusteella ojien kunnostamista koskevalta osin työryhmän esityksestä tulnaisiin poikkeamaan. Kokonaisvaltaisen suometsien hoidon suunnittelun sisällyttäminen tulevaan kannustejärjestelmään varmistaa, että suometsien hoitohankkeissa huomioidaan myös ilmasto- monimuotoisuus- ja vesistövaikutukset. Ilman suunnittelukannustinta on vaarana, että suometsien hoitohankkeita toteutetaan kokonaan ilman huolellista suunnittelua.

Uusimman valtakunnan metsien inventoinnin (VMI12) mukaan kymmenessä vuodessa ojituksia on tehty soilla yhteensä 580 000 hehtaarilla. Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan ojien kunnostusta on tehty vuosina 2016-2020 kaikkien omistajaryhmien mailla vuodesta riippuen 4 700–12 000 kilometrin välillä. Kemera rahoitusta suometsän hoitoon on vastaavalla ajalla myönnetty 22 000–40 000 hehtaarille. Viimeisimpinä vuosina työmäärät ovat olleet laskussa. Vuonna 2021 kemera rahoitettua suometsän hoitoa toteutettiin vain 10 125 hehtaarilla. Uuden metsätalouden

kannustejärjestelmän yhteydessä metsänomistajille tehtyyn kyselyn vastanneista metsän omistajista hieman alle 30 % ilmoitti tehneensä ojituksia suometsissä ilman valtion tukea.

Suomen metsäkeskuksen suometsänhoitohankkeiden tarkastuksissa, jotka toteutetaan maa- ja metsätalousministeriön määräyksen perusteella ei ole tullut esille, että suometsän hoidon yhteydessä olisi tehty myös uudisojitusta. Huoli, että uudisojitusta tuettaisiin epäsuorasti suometsän hoidon tuella vaikuttaa Suomen metsäkeskuksen tekemien tarkastusten perusteella aiheettomalta.

Helsingissä 22.4.2022

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

VN/11501/2022-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: